אלמא אתי מיאון ומבטל גיטא ורמינהי הממאנת בחיים כו'. (י) מנופה דסיפא הוה מני לאקשויי דמאי טעמא אמרינן כל שיוצאה ממנו בגט אסורה ואמאי לא אמרינן אתי מיאוה ומפקע קידושי שני והוי כמו שזינתה אחר גירושין דמותרת לחזור לו כדתנן בפ"ב דסוטה (דף יח: ושם) אלא ניחא ליה לאקשויי רישא אסיפא :

(כ) **אזיל** ומשבח ומייתי לה. אבל לא ניחא ליה למימר דאפי' ליכא גט לא יחזיר דלמא אזיל ומשבח לה (תתיו) דהא כיון דליכא למיתב למידי לא גזרינן : **אמר** ר' אלעזר תברא כו'. (נ) רבא הוא דמסיק הכי אע"ג דרב יהודה הוה בשיטויא קמא יודע היה רבא שכך היתה הקושיא ומשמיה דרבי אלעזר [נאמרה] וכה"ג בפרק כירה (שבת מד. ושם) דאמר רב הונא מטה שיחדה למעות כו' ומותיב רב נחמן בר יצחק כו' אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב יהודה כו' ולא קאמר משמיה דרב הונא כדמעיקרא לפי שהיה יודע האמת שרב יהודה אמרה :

כגון ששלשה בגיטין דמיחזיא כגדולה . וא"ת לר' אלעזר למה איצטריך למיתני מיאנה לאחר וגירשה תרי זימני וי"ל דקמ"ל אע"ג דגירשה תרי זימני לא חיישינן (מ) למיחזי כגדולה: **לאיסור** כרת התרת לאיסור לאו לא כ"ש . פירש בקונט' איסור כרת דא"א שהמיאון מפקיע הקידושין והקשה ריב"ן דלא דמי איסור אשת איש למחזיר גרושתו דמיאון מפקיע הקידושין שאומרת אי אפשי בקידושין שקדשוני אמי ואחי אבל גט לא מפקיע ולאו קושיא היא דמהאי טעמא שמפקיע המיאון איסור דאשת איש א"כ הויא כזונה אצלו ומותרת לחזור לו לאחר שגירשה כדתנן פרק שני דסוטה (דף יח:ושם) וריב"ן פירש איסור כרת התרת שמותרת בקרובין והוא בקרובותיה אפי' למי שיצאה ממנו בגט דהייט אשת אחיו ואחות אשתו ואין נראה דא"כ תיקשה למ"ד בסמוך כשם שאסורה לו כך אסורה לאחיו אלמא לאיסור כרת לא התרת : **ריש** מיאון אחר מיתה באחיו לו לא . דוקא הכא הוא דמיבעיא ליה באיסור שנייה דרבנן היא אבל באיסור ערוה דאורייתא תנן כל שיכולה למאן ולא מיאנה לרתה תולגת ולא מתייבמת : היא

[פי' התורה נמשלה כמים עניות ערך כרת]

נעיל מב. לד.

רש"ל מ"ז

אחי אמו שהיא שנייה לו ונשאה אחיו מאביו ומת מהו שתמאן השתא ותעקרינהו לנישואין קמאי ותתייבם (צרתה) יש מיאון לאחר מיתה במקום מצוה או לא שכרו שני בני אדם בארבע מאות זוז ובאו ושאלו את רבי עקיבא בבית האסורין [ו]ואסר את רבי יהודה בן בתירה בנציבין ואסר אמר רב יצחק בר אשיאן ומודה רב שמותרת לאחיו של זה שנאסרה עליו פשיטא הוא ניהו דמכרת ברמיזותיו וקריצותיו אבל אחיו לא מהו דתימא ליגזר האי אטו האי קמ"ל ואיכא דאמרי אמר רב יצחק בר אשיאן (ו) [ז]כשם שאסורה לו כך אסורה לאחיו והא אינה מכרת בקריצותיהם ורמיזותיהם גזירה אחיו אטו הוא : **מתני'** [ח]המגרש את האשה והחזירה מותרת ליבם ורבי

זה הכלל . כלומר אפילו פעמים הרבה גירשה והחזירה ומיאנה אם כשלא לאחר מתוך גט אסורה לחזור לו מתוך המיאון מותרת לחזור לו : **לאחר ומיאנה בו** . כלומר חזרה וגשאת לשליש ומיאנה בו : **כל שיוצאה ממנו בגט אסורה לחזור לו** . אף על פי שיצאה משל

תורה אור

(ז) לאחרון במיאון לא בטליה לגיטא דידיה ובגמרא פרכינן רישא לסיפא : **גמ' תברא** . קשיין אהדדי : **ומאי שנא מיאון דחבריה דלא מבטל גיטא** . דקמא לאישתרויי לה לקמא : **דאיידי דמכרת ברמיזותיו וקריצותיו** . דקמא : **אזיל ומשבח לה** . עד דממאנת בבתרא ומהדר לה : **הא שבשא ולא אשבשא** . שהרי לאחר גירושין החזירה ולא יכול לפייסה שתעמוד עמו ומיאנה בו הילכך ליכא למיתב לה לשיבושא וכן כל היוצאת במיאון לא חיישינן לשיבושא דמסתמא פייסה כי הואי גביה שלא תמאן ולא איפייסה אבל כי נישאת לאחר מתוך הגט הולך ומפייסה ואמר מתחרט אני בגירושין והיא אוהבתו שהרי על כרחה יצתה ממנו הילכך הדרה וממאנת בשני : **הא מיאנה מותרת לחזור** . לראשון : **אלמא אתי מיאון דחבריה** . ומגלה על קטנות ומבטל גיטא מקמא : **ששלשה בגיטין** . שהוציאה שלש פעמים בגט דמיחזיא כגדולה תו לא הדרא לחד מיניהו דלא אתי מיאון דאחר לבטולי אבל קודם שתשלש אתי מיאון דחבריה ומבטל גיטא ואי בעיא לאהדורה מהדר לה : **מאן תנא** . דאמרן לעיל מי ששנה זו לא שנה זו : **בשעת הסכנה** . שגזר שלא יעסקו בתורה : **בכסף שתינו** . על ידי שכירות למדנו : אמ' רבי ישמעאל בר' יוסי והתיר ל"ג אלא אדרב פליג ואמר לא אמ זו אסרו רבי עקיבא ורבי יהודה בן בתירה ואמאי דקאמר הייטו רב ורבי ישמעאל (ח) דרב נמי תנא הוא : **לאיסור כרת** . איסור אשת איש הפקעת ממנה בלא גט אלמא אין מעשה שלה כלום : **לאיסור לאו** . דמחזיר גרושתו לא כ"ש (ט) דגלי דקטנה היא ולא הוה גיטה כלום : **אשת אחי האם** . שייה מדברי סופרים גזירה משום אשת אחי האב שהיא ערוה : **מסו שממלן** . בישואין הראשונים שלא תהא שנייה לו ותתייבם אבל באישות דערוה כגון אשת אחיו מאמו קטנה ומת ונשאה אחיו מאביו פשיטא לן דלא אתי מיאון דלאחר מיתה למישרי ערוה לייבומה : **ומודה רב** . אע"ג דלא אתי מיאון דחבריה ומבטל גיטא דידיה כהי דלדידיה לא הדרה אבל לגבי אחיו נתבטל דלא תיהוי גרושת אחיו והא דקתני מתני' נתן לה גט אסורה בקרוביו היכא דהו לא נפיק מאחריס במיאון דלא מיבטל גיטא דקמא : **פשיטא** . דהא תנן במתני' אתי מיאון ומבטל גיטא ואפי' דידיה לא אסרנא אלא אידי דמכרת ברמיזותיו אזיל ומשבח לה אבל אחיו ליכא למימר הכי : **מסו דמיתא ניגזור אחיו אטו הוא** . **מתני' מותרת ליבם** . דאי שריא ליה לאחיו אמרי הא חזיקן דבטל גיטא ואתי ליהו למינסב : ולא אמרינן נישואין הראשונים מפילים יבמה לפני יבם והרי נאסרו עליו אותן נישואין בשעת שגירשה אחיו והויא ליה גרושת אחיו : ורבי

[גירסת כ"י"ף הממאנת וכו' לאחר ומיאנה בו לאחר ונירשה לאחר ומיאנה בו כל שיוצאה הימנו וכו']

[ע' תוס' כתובות עה: מ"ש בשם ר"ת]

הגהות הב"ח

(א) בשנה לאחר וגירשה לאחר ומיאנה בו זה הכלל כל כ"ל וכן בסמוך בגמ': (ב) שם אמר רבא ומאי קושיא . ר"ב מדברי תוס' ד"ה אמר ר' אלעזר משמע דגירשתה הוא כאן רבא וק"ל : (ג) שם דאיידי דמכרת : (ד) שם שבשא ולא אישבשא : (ה) שם כך שאלו הרי שהיתה : (ו) שם ומיכא דאמרי אמר ר' יצחק בר אשיאן אמר רב כשם וכו' בקריצותיו ורמיזותיו גזירה : (ז) רש"י ד"ה כל שיוצאה וכו' אע"פ שיצאה משל אחריו במיאון לא : (ח) ד"ה אמ ר' ישמעאל וכו' הייטו רב ורבי ישמעאל בר' יוסי דרב נמי : (ט) ד"ה לאיסור וכו' כ"ש דגלי מילתא דקטנה : (י) תוס' ד"ה אלמא וכו' אגופא דסיפא : (כ) בא"ד ריש אסיפא סס"ד ואמ"כ מ"ה מיאון דידיה נמי לא ליבטל גיטא דידיה אזיל ומשבח ומייתי לה : (ל) ד"ה אמר וכו' כגון הוא דמסיק וכו' יודע היה רבא : (מ) ד"ה כגון וכו' לא חיישינן דמיחזי כגדולה . כ"ב פי' ואם נשאת הו לאחר יוצאה במיאון :

גליון הש"ם

גמ' כגון ששלשה בגיטין. אף דבמתני' תני כן נתגרשה כ' פעמים ל"ל דמתני' נקט לה אליבא דרבי תרבי זימני הוי חזקה ושולא נקט אליבא דרבא"ג דג' זימני הוי חזקה כ"כ בתוספת ב"מ מ"ב פי' יג :

ורבי אלעזר אוסר. מפרש טעמא בגמ': **וכן המגרש היתומה.** קטנה שהשיאוה אמה ואחיה והחזירה בין בגדלותה מותרת ליבם כדאמר דמיתה מפלת וכשעת מיתה היתה אשתו: **קטנה שהשיאה אביה ונתגרשה.** בקטנותה *וקבל אביה (ה) גיטה כדאמר בפרק נערה שנתפתתה תורה אור (כתובות מו:) (ג) ומקבל את גיטה הרי היא יתומה בחיי האב אע"פ שאביה חי הוא היא כיתומה לענין קידושין דשוב אין לו כח לקבל קידושיה כדאמר התם אם משהשיאה אין לאביה רשות בה: **והחזירה בקטנותה אסורה ליבם.** אם מת בקטנותה ואפי' לרבנן דגירושין גירושין גמורין ואין חזרתה חזרה גמורה דקידושי *קטנה אינן כלום הואיל ופקע זכות אב והיא אין לה יד והויא לה כגרושה ועומדת: **גמ'** אמר עיפה מאי טעמא דרבי אלעזר *הואיל ועמדה עליו שעה אחת באיסורא אמרו ליה רבנן לעיפה אי הכי חליצה נמי לא תיבעי וכי תימא הכי נמי והתניא משום רבי אלעזר אמרו חולצת אלא אמר עיפה ר' אלעזר לא ידענא מאי טעמא אמר אביי היינו טעמא דרבי אלעזר מספקא ליה אי מיתה מפלת אי נשואין הראשונים מפילים אי מיתה מפלת הא רמיא קמיה לייבום אי נשואין הראשונים מפילים הא עמדה עליו שעה אחת באיסור רבא אמר לעולם פשיטא לרבי אלעזר דמיתה מפלת ומיהו הכל בקיאין בגירושין ואין הכל בקיאין בחזרה אדרבה חזרה כיון דיתבא חותיה אית ליה קלא מי לא עסקינן דאהדרה באורתא ושכיב בצפרא רב אשי אמר היינו טעמא דרבי אלעזר דגזר הני משום יתומה בחיי האב והחזירה הכי נמי מסתברא מדקתני סיפא קטנה שהשיאה אביה ונתגרשה כיתומה בחיי האב והחזירה דברי הכל שאסורה ליבם האי מאי למימרא פשיטא אלא לאו הא קמ"ל טעמא דר' אלעזר דגזר הנך משום האי שמע מינה תניא כוותיה דרב אשי *מודים חכמים לר' אלעזר בקטנה שהשיאה אביה ונתגרשה הרי היא כיתומה בחיי האב והחזירה שאסורה ליבם מפני שגירושיה גירושין גמורין ואין חזרתה חזרה גמורה בד"א שגירשה כשהיא קטנה והחזירה כשהיא קטנה [ב]אבל גירשה כשהיא קטנה והחזירה כשהיא גדולה אי נמי החזירה כשהיא קטנה וגדלה אצלו ומת או חולצת או מתייבמת משום רבי אלעזר אמרו חולצת ולא מתייבמת בעא מיניה רבא מרב נחמן צרתה מהו אמר ליה *היא גופה גזירה ואנן ניקום ונגזור גזירה לגזירה והא תניא משום רבי אלעזר אמרו היא וצרתה חולצת *היא וצרתה סלקא דעתך אלא לאו או היא או צרתה חולצת לאו תרוצי קמתרצת תריץ הכי היא חולצת צרתה או חולצת או מתייבמת: **מתני'** [ד]שני אחין נשואין לשתי אחיות *קטנות ומת בעלה של אחת מהן [א]הלזו תצא משום אחות אשה [ב]וכן שתי חרשות גדולה וקטנה מת בעלה של קטנה תצא הקטנה משום אחות אשה מת בעלה של גדולה רבי *אליעזר אומר [ה]מלמדין את הקטנה שתמאן בו רבן גמליאל אומר *אם מיאנה מיאנה ואם לאו תמתין עד שתגדיל ותצא הלזו משום אחות אשה רבי יהושע אומר *אי לו על אשתו אי לו על אשת אחיו מוציא את אשתו בגט ואשת אחיו בחליצה: **גמ'** ומי שרי והתני בר קפרא לעולם ידבק אדם בשלשה דברים ויתרחק משלשה דברים ידבק בשלשה דברים [ו]בחליצה ובהבאת שלום ובהפרת נדרים ויתרחק משלשה דברים [ז]מן המיאון ומן הפקדונות ומן הערבונות מיאון דמצוה שאני: גופא תני בר קפרא לעולם ידבק אדם בשלשה דברים בחליצה כאבא שאול דתניא *אבא שאול אומר הכונס את יבמתו לשם נוי לשם אישות לשם דבר אחר כאילו פוגע בערוה וקרוב בעיני להיות הולד ממזר בהבאת שלום דכתיב °בקש שלום ורדפהו ואמר

היא גופה גזירה ואנן ניקום ונגזור גזירה לגזירה. פי' בקונטרס היא גופה גזירה משום יתומה בחיי האב ואין נראה לר"י דהא רב אשי הוא דאמר להאי טעמא ולא רבא אלא יש לפרש היא גופה גזירה שמא יאמרו העולם ייבם גרושת אחיו לפי שהכל בקיאין בגירושין ואין הכל בקיאין בחזרה כדאמר רבא לעיל ולאו דוקא קאמר גזירה לגזירה דלא שייך הכא אלא כלומר היא אלא איסורא דרבנן: **ויתרחק** מן המיאונים. פר"ח ברש פירקין (לעיל קז:) בשם גאון דאין לקדש יתומה עד שיביאו ראיה שהיא בוגרת כדי להתרחק מן המיאונים והא דתקיע לה רבנן ניסואין כדאמר לקמן (דף קיב:) צריך לומר לדברי הגאון דהיינו דוקא היכא שיש לחוש שלא יעכבו בה מנהג הפקר ומיהו מהכא אין לו ראיה אלא שלא יאמרו לאמן: אחיא

ס"ל חזה

ידבק אדם כו'. מפרש טעמא דכולהו לקמן: **מן הערבון.** שלא יהא ערב: **כאבא שאול.** פרק האומן הכונס יבמתו לשם נוי וכו' ואל"ר

לעיל כח. מלא.

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה קטנה וכו' וקבל אביה גיטה. ל"נ ומה שקשה על זה דהכי כתן פרש"י דהיינו בקיבל אביה ומשמע הא אבל אם פרש"י היכא דנישא שוב אין לשאול זכות בה אף לקבל את גיטה עי' מהר"ם פאדוויי: (ג) בא"ד ומשקיבל את גיטה הרי היא כיתומה:

הגהות הגר"א

[א] במשנה הלזו. נ"מחק (וכן ליתא במשניות וכירושלמי): [ב] שם וכן שאי תרגומא. נ"מחק (דכולהי דיוייהו קתני לקמן בפרק חרש וכתן לא מחיה לבהי מה"ם לא מני בסיפא ג"כ פקחת ומרשה):

[לעיל כח: וש"כ]

[לעיל יח:]

[ל"ל יתומות קטנות וכ"ל בנמשנה שבמשניות]

(ל"ל אלעזר)

לעיל יח. עש: נדה מ.

לעיל כט.

[לעיל ג.] ודף לט:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה קטנה שהשיאה וכו' וקבל אביה גיטה וכו'. ע' קדושין מג ע"ב ברש"י ד"ה היא ואביה ובסהדרין סט ע"א ברש"י ד"ה קמאה. וע' קידושין דף י ע"א תוד"ה ומקבל ובסמג ע"ב תוד"ה תנן התם:

עין משפט נר מצוה

טז א ב מיי' פ"ו מהל' יבום כג' יג סמג עשין נא עוש"ע אה"ע סימן קנ: סעיף עז: יז ג מיי' שם הלכה יד עוש"ע שם סעיף י: יח ד מיי' פ"ז מהל' יבום הלכה עו סמג עשין נא עוש"ע שם סימן קעב סעיף ט: יט ה מיי' שם עוש"ע שם סעיף יא: כ ו ז מיי' פ"י מהל' גירושין הל' טו:

תוס' חד מקמאי

תניא מורים [חכמים] לר"א (ביבמה) [בקטנה] שהשיאה אביה ונתגרשה שהיא יתומה בחיי האב והחזירה שאסורה ליבם מפני שגירושיה גירושים גמורים ואין חזרתה חזרה גמורה לכאורה משמע שמותרת לעלמא בלא חליצה מפני שהיא ערוה מן התורה אלא דבירושלמי משמע שיתומה בחיי האב צריכה חליצה ושמעא דמילתא אע"פ שהיא ערוה מן התורה אין הכל בקיאים בחזרתה שאין חזרתה חזרה גמורה ולפיכך צריכה חליצה: בעא מניה רבא מרב נחמן צרתה מהו א"ל היא גופה גזירה ואנן ניקום ונגזור גזירה לגזירה הלכך צרתה או חולצת או מתיבמת אליבא דר"א הוא דתייק וקמבעיא ליה הכי דאילו לרבנן אם אינה יתומה בחיי האב אפי' היא מותרת ליבם. ואם היא יתומה בחיי האב כיון דהיא ערוה מן התורה פשיטא שצרתה [צרת] ערוה היא ואינה מתיבמת אלא דאי אליבא דר"א קא מבעיא ליה הא"ר אלעזר שכתב ה) לא ירדנו לסוף דעתו וכתב ב) והא זיקת ב' יבמין דרבנן היא משום גזרת ב' יבמות הבאות מביית אחד ומ"ש התם דצרתה אינה מתיבמת אע"ג דאיהי גופה גזירה (גזרי') [ואנן ניקום ונגזור] גזירה לגזירה והכא צרתה מותרת דלא גזרי' גזירה לגזירה. איכא למימר האי דגזרי' גזירה לגזירה דגזר ר"א משום יתומה בחיי האב קלישה ליה דהא כולה לרבנן לא גזרי' [ולכן] אפי' לר"א לא גזר בצרתה:

ה) נראה דל"ל וכ' אלעזר שכתב גם כיתומה בחיי האב לרבנן לרמקה אי מעלת אי מתיבמת לא ירדנו לסוף דעתו. כל"ל ועי' בבעל המאור ורמב"ן במלחמות בזה. ב) נראה דחסר כאן מ"ש הוא סכוכר אי דל"ל ומה דים לתקנות לכאורה וכו'.

אתיא רדיפה רדיפה. אבל מדכתיב לעיל מי האיש החפץ חיים וגו' לא מצי דייק דלמא קאי אכולא פרשתא עד לשוקד מרע סור מרע ועשה טוב וגו' דהיינו כל התורה כולה אי נמי (ה) הכא כתיב לדקה חיים וכבוד דלא הוה *נפקא לן מהתם קרא בפ"ק דקידושין (דף מ.) דאדם אוכל מפירותיהן בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא: **הנודר** כלילו בבמה במה. י"מ דנפקא לן חדלה חדלה כתיב הכא וכי תחדל לנדור וכתיב התם אם תחדל לדור וכתיב התם אם רשעים חדלו רוגז: **רעה** אחר רעה תבא למקבלי גרים. אמר ר"י דהיינו היכא שמשיאין אותן להתגייר או שמקבלין אותן מיד אבל אם הן מתאמצין להתגייר יש לנו לקבלם שהרי מצינו שנעשו אבותם יצחק ויעקב אלא קבלו לתמעא שבאתה להתגייר והלכה והיתה פלגש לאליפז בן עשו ונפק מינה עמלק לצערינהו לישראל כדאמרינן בהגדת חלק (סנהדרין צח): וגם יהושע קבל רחב הזונה "ועמה ורות המואביה וברוך פרק במה מדליקין (שבת נא.) שנייר אלו אותו שאמר גיירני אל מנת שתשמיעני כ"ג ואותו דעל מנת שתלמדני כל התורה כולה ואע"פ אלא היו מתאמצין להתגייר יודע היה אלו בהן שסופם להיות גרים גמורים כמו שעשה לבסוף: **מזרע** דתימא אית ליה לגרגא. תימה דאמרי' בפרק בתרא דיומא (דף פז.) כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו ומפרש טעמא התם אלא יאמרו הרב בניהם ותלמידו בנן עדן ועוד קשה לר"י הרי אחר דר"מ למד לפניו ואפ"ה יצא לתרבות רעה ומאי היכא שהוא רע מתחלה קודם שנלמד אחריהם התם לא שייך האי טעמא אבל היכא שהיה טוב ומתחלה אז ודאי אין חטא בא על ידו ואחר מתחלתו היה רע כדאמר בחגיגה (דף טו:) אלא אמר לא פסק מתוך ביתו ונם ספרי לדוקים היו עושים מחיקו: **ששים** גבורים סביב לה. פירש בקונטרס [הכא] ובסנהדרין (דף ז.) דאלכסת הגזית קאי וקשה דה"ל למימר ע' לו ע"א אלא ע"ל דאשמים ביטול ישראל קאי*:

אחרון מרב. משמע ליה מזוייפין בדין כדדרשינן בסנהדרין (דף לו.) מויגור דוד מרבו שדנו לנבל בסנהדרין ואע"ג דכתורה כתיב חנור מרבך על ירך גבור (תהלים מה): **וכי** גדלה גדלי בהדה ואע"ג דלא בעל. אפי' סכירא לן מקדם אחות יבמה לא נפטרה יבמה מ"מ היכא שהקידושין היו באים ממילא נפטרה יבמה מעצמה:

הוא עדיף מילאי. פירוש שיכול להוציאני בגט בעל כרחי ואתא עדיפא מינה שאוכל למאן בו כל זמן שלא בעל והייט דוקא מן התורה יכולה למאן אבל מדרבנן אין יכולה משביעה ב' שערות דתנן בפ' בא סימן (נדה נב.) עד מתי הבא ממאנת עד שתביא ב' שערות והייט אפילו לא בעל דבבעל לא הוה פליג רבי יהודה עד שיבא השאול על הלבן כדאמר התם בגמרא דמודי רבי יהודה בבעל

ואמר רבי אבהו *אתיא רדיפה רדיפה כתיב הבא °בקש שלום ורדפהו וכתיב התם °רודף צדקה וחסד ימצא חיים צדקה וכבוד בהפרת נדרים כרבי נתן דתניא *רבי נתן אומר *הנודר כאילו בנה במה והמקיימו כאילו הקריב עליה קרבן ויתרחק משלשה דברים מן המיאונין דלמא גדלה ומיתרטא בה מן הפקדונות בבר מתא דבייתיה כי בייתיה דמי מן הערבון בערבי שלציון דא"ר יצחק מאי דכתיב °רע ירוע כי ערב זר רעהו אחר רעה תבא למקבלי גרים ולערבי שלציון ולתוקע עצמו לדבר הלכה מקבלי גרים כר' חלבו דאמר ר' חלבו *קשים גרים לישראל כספחת בעור ערבי שלציון דעבדי שלוף דוץ תוקע עצמו לדבר הלכה דתניא רבי יוסי אומר כל האומר אין לו תורה אין לו תורה פשיטא אלא כל האומר אין לו אלא תורה אין לו אלא תורה הא נמי פשיטא אלא דאפילו תורה אין לו מאי טעמא אמר רב פפא אמר קרא *°ולמדתם ועשיתם כל שישנו בעשיה ישנו בלמידה כל שאינו בעשיה אינו בלמידה ואיבעית אימא לעולם כדאמריתו מעיקרא כל האומר אין לו אלא תורה אין לו אלא תורה לא צריכא דקא מגמר לאחריני ואזלי ועבדי מהו דתימא אית ליה אגרא לדידיה קמ"ל ואיבעית אימא תוקע עצמו לדבר הלכה בדיינא דאתי דינא לקמיה וגמר הלכה ומדמי *מילתא למילתא ואית ליה רבה ולא אזיל משאיל דאמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן *לעולם *יראה דיין עצמו כאילו חרב מונחת לו בין יריכותיו וגיהנם פתוחה לו מתחתיו שנאמר °הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה מגבורי ישראל וגו' מפחד בלילות מפחד של גיהנם שדומה ללילה: ר"ג אומר אם מיאנה וכו': בעא מיניה רבי אלעזר מרב מאי טעמא דר"ג משום דקסבר קידושי קטנה מיתלא תלו וכי גדלה גדלי בהדה אע"ג דלא בעל או דלמא משום דקסבר המקדש אחות יבמה נפטרה יבמה והלכה לה אי בעל אין אי לא בעל לא אמר ליה היינו טעמא דר"ג משום דקסבר המקדש אחות יבמה נפטרה יבמה והלכה לה אי בעל אין אי לא בעל לא אמר רב ששת אמינא *כי ניים ושכיב רב אמר להא שמעתא דתניא המקדש את הקטנה קידושיה תלויין מאי תלויין לאו כי גדלה גדלי בהדה ואע"ג דלא בעל אמר ליה רבין בריה דרב נחמן הא מילתא דקטנה מיתלא תליא וקיימא אי בעל אין אי לא בעל לא דאמרה הוא עדיף מינאי ואנא עדיפנא מיניה וסבר רב אי בעל אין אי לא בעל לא והא *איתמר קטנה שלא מיאנה והגדילה ועמדה ונשאת רב אמר אינה צריכה גט משני ושמואל אמר °צריכה גט משני מאי

והוא עדיף מילאי. פירוש שיכול להוציאני בגט בעל כרחי ואתא עדיפא מינה שאוכל למאן בו כל זמן שלא בעל והייט דוקא מן התורה יכולה למאן אבל מדרבנן אין יכולה משביעה ב' שערות דתנן בפ' בא סימן (נדה נב.) עד מתי הבא ממאנת עד שתביא ב' שערות והייט אפילו לא בעל דבבעל לא הוה פליג רבי יהודה עד שיבא השאול על הלבן כדאמר התם בגמרא דמודי רבי יהודה בבעל

קסבר

הבא ממאנת עד שתביא ב' שערות ותנן נמי כל מקום שיש חליצה אין מיאון וכ"ש משני דצריכה גט דקידושי ראשון אינם קידושין אלא מדרבנן דלא סבירא לן קידושי קטנה מתלא תלו וקיימי וכי גדלה גדלי בהדה ואע"ג דלא בעלה הלכך היכא דלא בעל אין בזה מחלוקת דרב ושמואל שצריכה גט מראשון ומשני לא נחלקו רב ושמואל אלא כשבעל אי הוו קידושי ראשון קידושי תורה אי לא אליבא דרב קידושי ראשון קידושי תורה הם אדם יודע שאין קידושי קטנה כלום ונמר ובעל לשם קידושין וקידושי תורה הם ואם בא אחר וקדשה אינה צריכה גט משני ושמואל ס"ל כל הבעל ע"ד קידושי הראשונים הוא בעל וקידושי הראשונים אינם קידושי' של תורה אלא מדרבנן וצריכה גט משניהם. ובודאי איכא לאקשויי לשמואל מהא דתניא המקדש את הקטנה קידושיה תלויין ח) ואיכא לאקשויי לה מהא דתניא לעיל אבל אם נישאה בשהיא קטנה והחזירה כשהיא קטנה ונדלה אי כשהחזירה כשהיא קטנה ונדלה אצלו ומת חולצת או מתייבמת משום ר"א אמרו חולצת ולא מתייבמת ולשמואל אמאי מתיבמת לרבנן האי אין חזורתה חזורה במורה אלא אמר לך שמואל מעמא ב) דרבנן דמתני' משום דקידושי קטנה כי גדלה גדלו בהדה ואע"ג דלא בעל והני תנאי דמסקינן לי מיניהו ס"ל כר"א ופליגי רבנן עליה ג) ורב נמי ס"ל דלית ליה לר"ג האי סברה דגדלה בהדה אע"ג דלא בעל ואנא דאמרי כרבנן וכרב בשלא בעל. ולדידי כי בעל ולא בעל כי הדדי נינהו דכל הבעול על דעת קידושין הראשונים הוא בעל ועי' דההיא דתניא לעיל וגדלה אצלו ומת אי חולצת אי מתייבמת משום ר"א אמרו חולצת ולא מתייבמת ס"ל לשמואל ד) דכי נזר ר"א משום יתומה בחיי האב ולא נזר גדולה אמו קטנה דלא מחלפה אלא כי נזר ר"א גדולה דעלמא אמו גדולה לא נזר ר"א גדולה אצלו אע"ג דבעל אין חזרה חזורתה במורה דכל הבעול ע"ד קידושי' הראשונים הוא בעל ואנא דאמרי כר"א ולפי הפי' הזה יש לדעמיד דצירסא הכתובה בספרים בפ' המדיר נבי האי פליגתא דר"א ורבנן והכי איתא התם בהא פליגי דרבנן סברי אדם יודע שאין קידושי קטנה כלום ונמר ובעל לשם קידושין ור"א סבר אין אדם יודע ומחקו מן הספרים דר"א סבר אין אדם יודע וגרסי הכי ור"א סבר אע"ג דאדם יודע נזרה משום יתומה בחיי האב. ולפי מה שפירשתי א"צ למחוק מן הספרים דוודאי דר"א לא נזר גדולה אמו קטנה דלא מחלפא אלא גדולה אמו גדולה ומאי גדולה גדולה אצלו. וס"ל לר"א דכשנדלה אצלו אע"ג דבעל אין חזרתו חזורה בגמורה דכל הבעול ע"ד קידושין הראשונים הוא בעל ושמואל דאמר כר"א וההיא דקידושי קידושין תלויין אמר לך שמואל רבנן הוא ואנא דאמרי' כר"ג ולהיכא לתרוצי לשמואל דה"ק קידושין תלויין עד שיבעול בפירוש לשם קידושין לאחר שהגדילה דא"כ קידושין קמאי לא מהני ולא מידי והאי קידושין תלויין כדפרש' ריש שמעתי' איפרים ליה אבל דברי ה"ר אלפס שכתב בזה לא מפרקי הוא (איפריקא ליה) ואין כאן ספק לא לרב ולא לשמואל כדפרישית והוא פ' נכון וברור. והלכתא כרב הלכך כשבעל אחר שגדלה אצלו קידושי ראשון קידושין [לשה"ת] וא"צ גט משני וכשלא בעל לאחר שגדלה אצלו קידושי ראשון אינם קידושין מדאורייתא אלא הן קידושין מדרבנן הלכך צריכה גט משני וכראשון נמי צריכה גט דאינה יוצאה במיאון אחר שהביאה ב' שערות וחזו דבר ברור:

ח) נראה דס"ל ועוד איכא לאקשויי עליה וכו'. ט) נראה דס"ל דעמעיה דר"ג דמתני' וכו'. ג) נראה דס"ל דכ"ג נמי ליה הן סברא וכו'. ד) נראה משונה ונראה דס"ל דס"ל לשמואל דלא גזר ר"א משום יתומה בחיי האב דלא גזר גזר גדולה אמו קטנה וכו'.

גיליון הש"ס כתיב הכא ונפקא כו'

כא א מיי' פי"ג מהל' נדרים הלכה כה סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סימן רג סעיף ג: כב ב מיי' פכ"ג מהל' סנהדרין הלכה ח סמג לאוין רח טוש"ע ח"מ סי' ח סעיף ב: כג ג מיי' פ"ט מהלכות יבום הלכה כג: כד ד מיי' פי"ח מהל' גירושין הלכה ו סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן קנה סעיף כח:

ר"ל ולמדתם אתם ועשיתם לעשותם

ל"ל ונעמי רות. יעב"ץ

[מיי' פ"כ מה' סנהדרין הלכה ח טוש"ע ח"מ סי' י ס"ב]

[וכן פרש"י בשיר השירים]

תוס' חד מקמאי

אתמר קטנה שלא מיאנה והגדילה ועמדה ונשאת רב אמר אינה צריכה גט ושמואל אמר צריכה גט משני איקימנא בשבעל אבל כשלא בעל אפי' לרב צריכה גט משני והוי יודע דבין לרב בין לשמואל ראם לא בעל צריכה גט משניהם. מראשון צריכה גם מרבנן אע"ג דלא בעל כיון שהיא גדולה אינה יוצאה במיאון ומשנה שלימה שנינו עד מתי

[נעוץ כדי: וס"ל]

מיהלא תלי. כל ימי קטנות ספק יבעול משתגדיל ותהיה אשתו ספק לא יבעול ולא סמכה דעתה: **דאמרה ליה עדיף מינאי**. ויוציאני בגט בעל כרחי: **ואנא עדיפנא מיניה**. וכל זמן שאלרה אצלו במיאון על כרחו: מאי

כתובות עב.

הגהות הב"ח

(ח) רש"י ד"ה שלציון וכו' שלוף דוץ הס"ד ואח"כ מ"ה שלוף דוץ שלוף עצמו מן הלוח ותוקע ודץ עצמו: (ב) ד"ה אלא תורה שאינו מקיים כ"ג ס"ל אין לו אלא תורה אינו עוסק בשום מצוה אלא בתורה אינו מקבל עליה שכר אלא שכר ת"ת ואין מקיים אמילו תורה וכו': (ג) ד"ה ונמר הלכה יודע הלכה אלא דומה כל"ל ותיבת שאין במקק: (ד) ד"ה מאי טעמא וכו' תצא יבמתו בולא כלום: (ה) תוס' ד"ה אחיה וכו' לי נמי התם כתיב לדקה וכו' דלא הוה כתיב הכא ונפקא לן:

סנהדרין ז.

ג) נראה דס"ל דעמעיה דר"ג דמתני' וכו' ד) נראה דס"ל דר"ג נמי ליה הן סברא וכו' ה) נראה משונה ונראה דס"ל דס"ל לשמואל דלא גזר ר"א משום יתומה בחיי

קדושין מ.

ג'יטין מו: נדרים כב. נע. ע"ש פ:

לעיל מז: קדושין ע. מדפיו:

מאי נאו דלא בעל · דאשון מגבלה וקאמר רב אינה צריכה גט מטני דחלו קידושין הראשונים כמגבלה: **כשבעל** · לפיכך אינה צריכה גט מטני דבעולה שבעל הראשון מגבלה סתמא לשם קדושין נתכוון דיודע היה שאין קידושי קטנה כלום: **על תנאי** · שאין עליה גדרים או מומין: **וכנסה סתם** · ואח"כ נמצאו עליה גדרים צריכה גט דביאה לשם קידושין הואי דיודע היה שאין קידושין הראשונים כלום: ה"ג צריכה דאי איתמר בהא בהא קאמר רב משום דליכא תנאי והכי איתא בכתובות פ' המדיר (דף עג.): **דאי איתמר בסתם** · גבי קטנה שלא מיאנה בהא קאמר רב דאסיק אדעתי' לבעול לשם קידושין משגבלה משום דליכא תנאה אין פסול קידושין הראשונים משום תנאי אלא קטנות ואדם יודע שאין קידושין הראשונים כלום וחזר ובעל לשם קידושין: **אבל בסתם** · דאיכא תנאי אימא מודה לשמואל ואדעתא דתנאי בעיל כסבור שאין עליה גדרי סוקיימא תנאי שביניהם: **אבי כורסייא** · באפריון וקס"ד כשאר חופות שמציין לא בעולה ואפ"ה לא הצריכה גיטא מבתרא אלמא אלו קידושי קמאי: **מינכסי נכסי** · ונתקדשה בבעילה משגבלה: **וקא אפקעינהו לקידושין מיניה** · דכל דמקדש עולה בדעת חכמים הוא דהא כתב משה ויצרא קאמרינן ורבנן אמרי דחוסף אשה מבעלה לא ניהוי קידושין: **תינח דקדיש בכספא** · איכא למימר דאפקעינהו לקידושין ושוו מעות מתנה דהפקר ב"ד היה הפקר: **קדיש בציאה** · אלו הפקר ב"ד איכא למימר: **שויוה לבעילתו בעילת זנות** · והוא בדעתם תלה: **כר' אליעזר** · דמלמדין הקטנה למאן: **מתני'** · **שני יתומות** · בכריות: **או חליצה** · לאחר שנתגדל: **קטנה וחרשת** · לא ידענן בהי ניחא ליה והי תשיבה אשתו טפי: **גמ'** **וחרשת בת חליצה היא** · דקתני מתניתין וכן שתי חרשות: **כי היכי דעל** · לבעל הראשון שנכנסה ברמיזה הכי נמי נפיק מיבם ברמיזה: **נשואין שני נכריות** · פקחת לפקח וחרשת לחרש: **כונס** · שאינה בת חליצה משום קרייה אלא כונסה ואם רצה להוציאה אח"כ מוציאה בגט בכסף שנכנסה ברמיזה כך תלה ברמיזה ולא צריכה חליצה: **כונס ואין מוציאה לעולם** · שאין גיטו מפקיע קידושי אחיו פקח שהזקיקו לו ליבום: חולץ

קסבר שמואל כל הבועל על דעת קידושין הראשונים הוא בועל · וא"ת לשמואל דליית ליה דקדושין גדלי בהדה מ"ט דר"ג ולעיל ברים פ"ב (דף יח·) משמע דשמואל אית ליה מילתא דר"ג דפריך אמילתיה ואי אין זיקה מיבטל הכא אמר ר"ג כו' וי"ל דלשמואל נ"ל דמיירי (ב) כדמפרש בהדיא שבועל לשם קידושין ועוד אור"י דהתם כיון דיבמתו ואשתו שתיהן לפניו אפילו בסתמא בועל לשם קידושין כדי לדחות יבמתו ממנו דבאשתו ניחא ליה מיבמתו ומיהו קשה דתיקשה לשמואל מדרבנן דרבי אליעזר כשהחזירה כשהיא קטנה וגדלה אלמא דסתמא בועל לשם קידושין דליכא למימר דאייריי כשפירש שבועל לשם קידושין דא"כ היכי פריך מיניה בהמדיר (כתובות דף עג: ופס) *לרב אלא ע"כ כשבועל סתם ולא מצי לאוקומי כשפירש דא"כ הייט החזירה כשהיא גדולה ואר"י דשמואל סבירא לי' כר"ש בן יהודה (משנה ר' ישמעאל) דאמר בהמדיר (ג"ז שם) אם בעלו לא קנו אי נמי כר' ישמעאל דאמ' שמואל* משום רבי ישמעאל והיא לא נתפשה כו': **והא** אפליגו בה חדא זימנא · תימה לר"י והא תרוייהו לריכי דאי אתמר הכיא דאמר רב לריכה מספק דלא ידענן אי בעל לשם קידושין אם לאו קמ"ל דאין לריכה גט מטני דודאי דאשון בעל לשם קידושין ואי אתמר הכיא דקאמר שמואל לריכה גט מטני ה"א הייט מספק דלא ידענן בעל מדאוריתא דשמא לשם קידושין בעל ואר"י דהכי פריך והא אפליגו בה חדא זימנא ואמאי אפליגו בשני מקומות דבחד מהכך הוה מצי לאשמועי' ולימא הכי קדשה על תנאי ובעל רב אמר לריכה גט מראשון ולא מטני ושמואל אמר אין לריכה גט מראשון אלא מטני אי נמי ליתני בחידך קטנה שהגדילה ונעמדה ונשאת רב אמר אינה לריכה גט מטני ושמואל אמר לריכה גט מטני ולא מראשון מה"ת אבל מדרבנן לריכה:

בהדיא קאמר רב משום דאיכא תנאי אחרוי אחליה לתנאיה · פי' משום דאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות אית לן למימר דאחליה לתנאיה והיה בדעתו שיחולו קידושי כסף מדלא הזכיר התנאי אבל בהא דליכא בעילת זנות שהרי יש שם קדושין דרבנן ועוד דליכא קדושין הראשונים דנימא שיחולו אימא מודי ליה לשמואל ובקונטרס הגיה הכא לריכותא דכתובות ואין למחוק גירסא זו דהא למ"ד בהמדיר (כתובות דף עד·) קידשה ע"מ ובעל ד"ה לריכה הימנו גט ואפ"ה אפליגו (שם דף עג. ופס) *בקטנה שלא מיאנה והגדילה ונעמדה ונשאת א"כ אפשיטא ליה טפי

מאי לאו *דלא בעל לא דבעל אי דבעל מאי טעמא דשמואל קסבר כל הבועל על דעת קדושין הראשונים הוא בועל והא פליגי בה חדא זימנא דאיתמר *קדשה על תנאי וכנסה סתם רב אמר צריכה הימנו גט ושמואל אמר אינה צריכה הימנו גט רב אמר [2]צריכה הימנו גט כיון דנסבה אחולי אחליה לתנאיה ושמואל אמר אינה צריכה הימנו גט כל הבועל על דעת קדושין הראשונים הוא בועל צריכא (ג) דאי איתמר ההיא בההיא קאמר רב משום דאיכא תנאה וכיון דבעל אחליה לתנאיה אבל בהא אימא מודה ליה לשמואל ואי איתמר בהא בהך קאמר שמואל אבל בהך אימא מודה ליה לרב צריכא ומי אמר רב כי בעל אין אי לא בעל לא והא ההיא עובדא דהוה בנרש ואיקדישה כשהיא קטנה וגדלה ואותביה אבי כורסייא ואתא אחרינא וחטפה מיניה ורב ברונא ורב חננאל תלמידי דרב הוו התם ולא הצריכוה גיטא מבתרא אמר רב פפא בנרש מינסב נסיבי והדר מותבי אבי כורסייא רב אשי אמר הוא עשה *שלא כהוגן לפיכך עשו בו שלא כהוגן ואפקעינהו רבנן לקידושי מיניה אמר ליה רבינא לרב אשי *תינח דקדיש בכספא קדיש בביאה מאי שויוה רבנן לבעילתו בעילת זנות אמר רב יהודה אמר שמואל *הלכה כרבי אליעזר וכן אמר רבי אלעזר הלכה כרבי אליעזר: **מתני'** 'מי שהיה נשוי לשתי יתומות קטנות ומת ביאתה או חליצתה של אחת מהם פוטרת צרתה וכן שתי חרשות קטנה וחרשת [3]אין ביאת אחת מהן פוטרת צרתה [4]פקחת וחרשת ביאת הפקחת פוטרת החרשת ואין ביאת החרשת פוטרת את הפקחת [5]גדולה וקטנה ביאת הגדולה פוטרת הקטנה ואין ביאת הקטנה פוטרת הגדולה: **גמ'** וחרשת בת חליצה היא והתנן *חרש שנחלץ וחרשת שחלצה וחולצת מן הקטן חליצתה פסולה אמר רב גידל אמר רב [6]אביאה *רבא אמר אפילו תימא אחליצה כאן בחרשת מעיקרא כאן בפקחת ואח"כ נתחרשה חרשת מעיקרא כי היכי דעל הכי נפק פקחת ואחר כך נתחרשה לא דמעכבא בה קרייה איתיביה אביי וחרשת מעיקרא בת חליצה היא והתנן* שני אחין אחד פקח ואחד חרש נשואין לשתי נכריות אחת פקחת ואחת חרשת מת חרש בעל חרשת מה יעשה פקח בעל פקחת כונס ואם רצה להוציא יוציא מת פקח בעל פקחת מה יעשה חרש בעל חרשת כונס ואינו מוציא לעולם מאי לאו בחרשת מעיקרא וקתני כונס אין חולץ

במקדש ע"מ דלריכה גט מבקטנה שלא מיאנה דכותיה מיתוקמא הך לריכותא דהכא ולריכותא דכתובות (ג"ז שם) אליבא דתלמיי* **לפיכך** עשו לו שלא כהוגן ואפקעינהו לקידושי מיניה · מספקא לר"י אי טעמא דאפקעינהו משום דכל דמקדש אדעתא דרבנן מקדש או משום דיש כח ביד חכמים לעקור דבר מן התורה מדלא הזכיר כאן כמו שהזכיר בכל מקום כל דמקדש אדעתא דרבנן מקדש: **והחרשת** בת חליצה היא והתנן כו' · וא"ת תיקשי נמי מקטנה דתנן במתניתין דחליצת אחת מהן פוטרת לרתה ואילו בפרק מלות חליצה (לעיל דף קד:) תנן קטנה שחלצה תחלוץ משגדיל ואם לא חלצה פסולה ומיהו בקונט' פי' דחליצתה לכשתגדיל פוטרת לרתה ועוד דאיכא לאוקמא מתני' דהכא כר' יוסי דאמר אשה בין גדולה בין קטנה ולפי הירושל' דגרסי' לעיל ואם לא חלצה חליצתה כשרה אחי שפיר טפי:

מאי

עין משפט נר מצוה

כה א מיי' פי"ח מהלכות גירושין הל' ו סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קכה סעיף כח:

כו ב מיי' פ"ז מהל' אישות הלכה כג סמג עשין מח טוש"ע שם סימן לח סעיף לה:

כז ג מיי' פ"ה מהלכות יבום הל' כג סמג עשין נ טוש"ע שם סי' קמו סעיף ב:

כח ד מיי' שם הל' כד טוש"ע שם סע"ח:

כט ה מיי' שם הל' כה טוש"ע שם סע"ט:

ל ו מיי' שם טוש"ע שם סע"ג:

לא ז מיי' שם הלכה כג טוש"ע שם סע"ב:

[ל"ל לרבה]

[לעיל ק:]

תוס' חד מקמאי

מ ס ק נ א דשמעתתא דהרשת לאו בת חליצה היא אפי' חרשת דמעיקרא דקדושי' אינם אלא מדרבנן · הא דתנן קטנה וחרשת אין ביאת אחת מהן פוטרת צרתה ל"ש נפלה לו מאחיו פקח ול"ש נפלה לו מאחיו חרש:

נדה מ· [לקמן קיח:]

לעיל קד:

[ל"ל רבה כדמסיק לגבוף תיובתא דרבנן]

לקמן קיב:

[ל"ל והכא בקטנה]

[ועי' תוספות כתובות עב· ד"ה בהיא]